

Likabehandlingsplan

Plan mot diskriminering och kränkande behandling

Bohus förskola

Läsår 2016/2017

Innehållsförteckning

Grunduppgifter.....	3
Utvärdering.....	4
Främjande insatser	7
Kartläggning.....	9
Förebyggande åtgärder	10
Rutiner för akuta situationer.....	14

Grunduppgifter

Verksamhetsformer som omfattas av planen

Förskoleverksamhet

Ansvariga för planen

All personal på huset, såväl pedagogisk som förskolechef samt kök och städ

Vår vision

På Bohus förskola ska alla känna sig trygga och bli respekterade, oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. På vår förskola tolererar vi inga former av kränkande behandling.

Planen gäller från

2016-10-31

Planen gäller till

2017-10-30

Läsår

2016-2017

Barnens delaktighet

Genom att observera och samtala med barnen får vi fram deras behov. Barnen på äldregruppsavdelningarna har diskuterat och tillsammans kommit fram till gemensamma trivselregler som t ex handlar om hur vi ska bemöta varandra.

Vårdnadshavarnas delaktighet

Vi informerar om likabehandlingsplanen vid inskolning. Den berörs på föräldramöten, utvecklingssamtal och planen diskuteras och utvärderas tillsammans med skolrådet som får ge synpunkter och åsikter kring planen. Vårdnadshavarna kan ta del av planen på Ale kommuns hemsida

Personalens delaktighet

Alla är med att ta fram nytt underlag för varje version genom det dagliga värdegrundsarbetet, som sedan sammanställs av förskolans lagledare tillsammans med förskolechef.

Förankring av planen

Diskussioner i arbetslagen, lagledargruppen och på APT.

Vi kommer att vara tydliga med att föräldrarna får kännedom om planen genom t ex informationsblad och information på föräldramöten.

Vi förankrar planen hos barnen i det dagliga värdegrundsarbetet.

Utvärdering

Beskriv hur fjolårets plan har utvärderats

Kontinuerlig uppföljning och utvärdering sker på avdelningsmöten, arbetsplatsträffar, lagledarmöten, studiedagar samt i skolrådet tillsammans med vårdnadshavare och förskolechef.

Barnen har deltagit efter mognad och har i samtal och lek deltagit i utvärderingen.

Delaktiga i utvärderingen av fjolårets plan

Pedagoger, vårdnadshavare, barn samt förskolechef

Resultat av utvärderingen av fjolårets plan

På förskolan har det under året pågått ett aktivt värdegrundsarbete ute i barngrupperna. Pedagogerna har bemött varje barn med respekt för att utveckla en ömsesidig respekt.

Genom gruppstärkande aktiviteter som sånger, massage och lekar har det skapats förståelse och öppenhet för varandra och varandras olikheter.

Kommunens enkäter, utvecklingssamtal, och övrigt systematiskt kvalitetsarbete visar på ett mycket gott resultat gällande trygghet och trivsel.

Det har uppmärksammats att den vuxnes närvaro är av oerhörd stor vikt för att inga barn ska känna sig utsatta av något annat barn. Det är väsentligt med närvarande pedagoger för att kunna stödja barnen i deras empatiska och sociala utveckling. Pedagogerna kommer att utveckla detta arbete under kommande läsår med hjälp av utvecklingsenheten.

Det ska vara lätt att lära genom lek på Bohus förskola! Att tillsammans med barnen skapa nya utforskande lärmiljöer är en ständig utmaning.

Pedagogerna har diskuterat med barnen hur vi ska vara mot varandra och arbetar med att själva vara goda förebilder. Pedagogerna har arbetat med att visa hur man ska göra, istället för att bara säga hur barnen inte ska göra.

Pedagogerna har skapat en trygg förskola genom dagliga rutiner. Övergångar mellan olika aktiviteter är uppmärksammade som kritiska stunder där det är extra viktigt att organisera samt planera så att det sker utan risk för kaos och otrygghet för barnen.

Pedagogerna har aktivt arbetat med barnen för att de ska lära sig samarbeta samt lösa problem och konflikter både ute och inne. Barnen lyssnar bättre på varandra men det är självklart en ständigt pågående process. Barnen är ofta hjälpsamma mot varandra och det är väldigt positivt.

Arbetet med 5-frågors modellen har varit framgångsrikt. Pedagogerna har tagit tag i uppkomna situationer direkt. Sett till att barnen som är inblandade i händelsen fått upprättelse, genom tröst och genomgång av det som inträffat. Med hjälp av 5-frågors modellen har man hittat rätt nivå i samtalet med barnen.

5- frågors modell

Vad var det som hände? Vad tänkte du då? Vad kände du? Hur önskar du att det ska vara mellan er? Vad är du beredd att bidra med nu?

Pedagogerna har på så sätt kunnat;

- stärka det utsatta barnet
- tydligt visa barnet att den icke önskvärda handlingen ej accepteras
- styra om lekar som är på väg att spåra ur

Värdegrundsarbetet över hela huset kommer att fortgå. Gemensamma överenskommelser både för barn och vuxna har aktualiserats under året.

Pedagogerna har observerat och dokumenterat incidenter och vidtagit nödvändiga åtgärder när det krävts.

Årets plan ska utvärderas senast

2017-08-30

Beskriv hur årets plan ska utvärderas

Planen ska utvärderas i varje enskilt arbetslag under vårens studiedag och därefter sammanställer lagledargruppen tillsammans med förskolechefen arbetslagens utvärderingar. Dessa utvärderingar ska ligga till grund för nästa termins kartläggningar.

Samtal ska ske fortlöpande med barnen under året både enskilt och i grupp. Varje gång det har varit en konflikt eller incidens samtalar personalen med barnen, naturligtvis enskilt men ibland också i grupp, för att öka förståelsen och empatin. Barnen får vara med i samtal kring hur det har gått med de platser eller annat som oroade dem under kartläggningen utifrån sina egna förutsättningar. De är därefter med och utvärderar.

Under utvecklingssamtalen får vårdnadshavarna möjlighet att återkoppla hur de tycker att det gått med Likabehandlingsplansarbetet. De har också chans att diskutera och ställa frågor under höstens föräldramöte.

Arbetslaget ska föra en kontinuerlig diskussion kring barnen och arbetet med kränkande behandling och likabehandling.

Lagledargruppen träffas varje vecka och diskussionen om arbetet med kränkande behandling och likabehandling finns regelbundet med som en punkt på dagordningen.

Under hela året reviderar personalen avdelningens kvalitet utifrån läroplanens mål där avsnittet normer och värden utgör en del av kartlägningsprocessen, analysen och utvärderingen till nästa års plan.

Barnen är delaktiga i både kartläggning, analys, åtgärder och utvärdering utifrån sina förutsättningar och intresse med ökat inflytande och delaktighet efter ålder och mognad. Detta ska göras vid samtal med barnen både enskilt och i grupp. Vi använder oss av andra olika metoder för att få barnen delaktiga. Bland annat får barnen måla, rita och skapa, lära normer och värden genom lek, dramatisera och spela teater både för sig själva men också för kamrater på andra avdelningar och för föräldrar.

Vi läser sagor om vänskap och liknande i både böcker och på lärplattan. Vi har dessutom teman då vi speciellt fokuserar på vänskap och hur man är en bra kompis.

Detta tror vi stärker deras självkänsla men också förståelse och empati för andra. Under hela året fortgår arbetet med normer och värden i barngrupperna utifrån läroplanens mål.

Vårdnadshavarna informeras på höstens första föräldramöte om förskolans likabehandlingsarbete och arbete mot kränkande behandling och diskriminering och att en plan har upprättats. Personalen berättar då också hur barngruppen fungerar socialt.

Skolrådet får under året mer ingående ta del av hur arbetet gått.

När planen är klar finns den för alla att ta del av i hallen på avdelningen och vårdnadshavarna informeras om detta i ett informationsbrev. Planen läggs även ut på Ale kommuns hemsida på förskolans speciella informationssida där alla vårdnadshavare och andra får möjlighet att ta del av den.

När ett nytt barn börjar informeras vårdnadshavare vid inskolningssamtal.

Ansvarig för att årets plan utvärderas

Förskolechef, Lagledare samt övrig personal

Främjande insatser

Namn

Etnisk tillhörighet, Kränkande behandling, könsidentitet eller könsuttryck, funktionsnedsättning

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

Att tydliggöra allas lika värde och skapa förståelse för olikheter har varit givande och kommer att fortsätta. Vi kommer även att arbeta aktivt med hur vi lyfter barn med olika förutsättningar. Utvärdering sker avdelningsvis inför APT i maj och gås igenom på lagledarmöte, där kan vi presentera för varandra hur vi har arbetat på resp. avdelning och vilka erfarenheter vi har med oss.

Insats

– Vi utgår från sagan om `Vännerna i Kungaskogen`, där djuren kommer från olika delar av Sverige och andra länder. Alla är vi olika men lika bra! Vi arbetar med det på alla äldregruppsavdelningar, efter den nivå barnen befinner sig på. Alla barn oavsett kön erbjuds samma möjligheter. Miljön är anpassad på vår förskola så att både pojkar och flickor ska utmanas efter intresse inte kön.

Ansvarig

All pedagogisk personal

Datum när det ska vara klart

2017-06-30

Namn

Främja likabehandling genom att arbeta med det sociala samspelet

Områden som berörs av insatsen

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

Utveckla det sociala samspelet för de yngsta barnen.

På våra APT; n delger alla avdelningar varandra hur det går med vårt likabehandlingsarbete

Insats

Yngrebarnsavdelningarna introducerar ett nytt material som heter "Babblarna". Det är anpassat för de yngsta barnen och i temaarbetet kring figurerna vävs empati och vänskap in på ett inspirerande och lekfullt sätt.

Ansvarig

Personalen på våra yngregruppsavdelningar

Datum när det ska vara klart

2017-10-05

Namn

Litteratur som belyser olika religioner samt kulturer

Områden som berörs av insatsen

Etnisk tillhörighet och Religion eller annan trosuppfattning

Mål och uppföljning

Barnen på Bohus förskola ska känna att de har lika värde och att deras olika kulturer tas upp i t ex litteratur som lånas på biblioteket eller som redan finns på förskolan.

Alla föräldrar ska med samma förtroende kunna skicka sina barn till förskolan, förvissade om att barnen inte blir ensidigt påverkade till förmån för den ena eller andra religiösa åskådningen.

Insats

Förskolans pedagoger läser böcker som belyser olika orättvisor och som har samband med de olika diskrimineringsgrunderna, och för samtal med barnen kring detta.

Skapa medvetenhet om att inte alla föräldrar och barn med en viss trosuppfattning har samma önskemål och behov och tar reda på vad som gäller för just den enskilda familjen samt uppmärksammar deras religion.

Ansvarig

All personal på förskolan med hjälp av utvecklingsenheten samt förskolechef

Datum när det ska vara klart

Vi utvärderar vårt arbete i samband med studiedagen i juni-17

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Relationsanalyser - Kontaktbarometer - Observationer och intervjuer av barn och barngruppen - Kartläggning av inner- och ytermiljön för att upptäcka ev. otrygga platser.

Dokumentation med hjälp av lärplattor.

Frågor till personal angående likabehandlingsarbetet på avdelningarna.

Enkäter till vårdnadshavare

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Hur barn och föräldrar har involverats i kartläggningen

Barnen involveras genom sitt deltagande i kartläggningen samt intervjuer.

Vårdnadshavarna involveras via föräldramöten, skolråd, enkäter, utvecklingssamtal, samt vid daglig kontakt när barnen lämnas och hämtas.

Hur personalen har involverats i kartläggningen

Kartläggningen görs och diskuteras först avdelningsvis på avdelningsplaneringar. De olika avdelningars synpunkter diskuteras sedan på bl. a lagledarträffar, Apt; n och Studiedagar. Alla pedagoger involveras i arbetet.

På avdelningsmöten har man även gått igenom och svarat på frågor ställda från förskolechefen kring likabehandlingsarbetet.

Resultat och analys

Pedagogerna har genom sitt observationsunderlag kommit fram till att det finns vissa dolda miljöer på förskolan. I och med att personalen har blivit uppmärksam på de dolda miljöerna så vidtar man de åtgärder som behövs för att ingen ska bli utsatt för något olämpligt.

Pedagogerna har arbetat och kommer att fortsätta arbeta med det sociala samspelet som är en ständigt pågående process på förskolan.

Hur barnen blir bemötta när något händer och de behöver stöd och vägledning i en utsatt situation är avgörande för barnens utveckling och lärande.

Förebyggande åtgärder

Namn

Vännerna i Kungaskogen och Friendly dockorna.

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

Målet är att barn ska känna sig trygga och våga visa vad dem känner. De ska få förståelse för människors lika värde. Att man är olika men lika bra.

Vi följer upp detta på lagledarmöten, arbetsplatsträffar, avdelningsplaneringar samt studiedagar

Åtgärd

1. Vi har ett medvetet förhållningssätt kring bemötandet mot barnen, barn emellan och mot varandra.
2. Vi arbetar med olikheter och känslor som vi tydliggör på ett positivt sätt.
3. Att ge möjlighet till lika plats/utrymme i verksamheten för både flickor, pojkar och barn i olika åldrar.
4. Mer närvarande vuxna i barnens fria lek.

Motivera åtgärd

Arbetet med Vännerna i Kungaskogen har blivit beprövad erfarenhet som visat sig leda till goda relationer.

Alla äldregruppsavdelningar är engagerade i arbetet och materialet är uppskattat bland både barn och pedagoger

Ansvarig

All personal på förskolan tillsammans med förskolechef

Datum när det ska vara klart

2017-06-30

Namn

Arbetsätt, rutiner och regler i verksamheten

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Kön, Könsidentitet eller könsuttryck, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning, Sexuell läggning och Ålder

Mål och uppföljning

All personal ska ha mod att våga se, tolka och reagera enligt likabehandlingsplanens intentioner.

För att säkerställa att målet kan nås arbetar förskolan med gemensamma överenskommelser som regelbundet följs upp vid t ex studiedagar och Apt; n.

Åtgärd

Ta vårt vuxenansvar genom att vara gränssättare, normbildare och positiva förebilder.

Inte prata över huvudet på barnen

Skapa trygghet genom vuxenärvaro i lek och aktiviteter både inom- och utomhus.

Vi låter aldrig föräldrar dela ut inbjudningskort till kalas där inte alla är bjudna

Vi kartlägger våra barngrupper för att garantera att alla barn blir sedda, hörda och bekräftade.

Vi samverkar för barnens bästa när det gäller att underlätta övergångarna mellan yngre/äldregrupp och mellan förskolan/skolan

Motivera åtgärd

Vi har under föregående läsår arbetat med gemensamma överenskommelser på förskolan.

De gemensamma överenskommelserna behöver ständigt hållas levande.

Ansvarig

All Personal tillsammans med förskolechef

Datum när det ska vara klart

Augusti 2017

Namn

Anknytning i förskolan

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling, Etnisk tillhörighet, Religion eller annan trosuppfattning, Funktionsnedsättning och Ålder

Mål och uppföljning

Att förstå de yngsta barnen på förskolan och ta emot dem med trygghet som grund under förskoletiden är avgörande för barns utveckling och lärande.

Åtgärd

Hela förskolan kommer att fortbildas kring ämnet Anknnytning i förskolan.

Under kommande läsår är det yngre barns avdelningarnas pedagoger som deltar i studiecirkeln kring temat.

Motivera åtgärd

Alla barn och familjer är olika.

För att kunna bemöta dem där de är behöver all personal vara väl förankrad i anknnytningsteorin.

Ansvarig

Kristina tillsammans med utvecklingsenheten

Datum när det ska vara klart

dec-2017

Namn

Lätt att lära genom lek

Områden som berörs av åtgärden

Kränkande behandling och Ålder

Mål och uppföljning

Det ska vara lätt att lära genom lek på vår förskola

Som ett led i vår satsning på leken så ska barnen ska ha lika handlingsutrymme i alla situationer och miljöer oavsett ålder.

Utvärdering ska ske genom regelbundna reflektioner mellan pedagoger kring hur barngruppen fungerar med kontinuerliga uppföljningar i lagledargruppen.

Åtgärd

Vi behöver vara ännu mer närvarande i barnens lek och utveckla vårt arbete med leken både ute och inne

Höstens studiedag kommer bland annat att handla om hur vi kan utveckla pedagogers roll i leken

Motivera åtgärd

Vi har observerat att de äldre barnen ibland tar sig rätten att dominera de yngre barnen.

Ansvarig

Förskolechef tillsammans med förskolechef

Datum när det ska vara klart

2017-06-30

Rutiner för akuta situationer

Policy

På Bohus förskola är det nolltolerans mot trakasserier och kränkande behandling, gäller både barn och vuxna.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

I det dagliga arbetet med barnen uppmärksammar personalen om något barn utsätts för kränkande behandling. Alla vuxna har ansvar för alla barn. Den vuxne som är i närheten agerar och ser till att personen som utfört kränkningen förstår det felaktiga i den handling som han eller hon utfört.

Personal som barn och föräldrar kan vända sig till

Förskolan har en nära och god kommunikation med barnens vårdnadshavare.

Alla barn har en ansvarspedagog som vårdnadshavare i första hand kan vända sig till.

Annan personal på avdelningen eller förskolechefen kontaktas självklart vid behov

All personal går att nå via arbetsmailen, som är förnamn.efternamn@ale.se

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av andra barn

Små barn kan lätt hamna i konflikter. För att tala om att ett förskolebarn kränker någon krävs att barnet är medvetet om konsekvenserna av sitt handlande. Den som utsätts för handlingen kan känna sig ledsen och kränkt och det är alltid den vuxnes ansvar att se till att de barn som är inblandade i händelsen får upprättelse, genom tröst och genomgång av det som inträffat. Ansvarig pedagog samtalar med berörda barn i syfte att stoppa kränkningen.

* den personal som sett, eller blivit uppmärksamrad på, en kränkning samtalar med den som upplever sig kränkt enligt t ex 5-frågors modellen

* samma personal samtalar också med den som har, eller eventuellt har, kränkt

* all berörd personal på avdelningen informeras

* även den personal som kommer lämna över till vårdnadshavare under dagen informeras om det inte är den egna avdelningens personal

* analys görs av avdelningspersonalen för att få en helhetsbild

* vårdnadshavare både till den som kränkts och den som kränkt kontaktas av avdelningens personal inom 24 timmar

*förskolechef informeras och rapporterar till huvudmannen

* personalen gör handlingsplan där man kommer överens om åtgärder som följs upp i arbetslaget och vid behov hos lagledarna

* förskolechefen närvarar vid behov

Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal

Om vi ser att ngn vuxen kränker något barn måste vi uppmärksamma det. Förskolechef ska alltid informeras. Förskolechef ansvarar för utredning och åtgärder. Åtgärderna skall dokumenteras, och utredningen sker med största möjliga hänsyn till den utsatte och övriga inblandade.

- Den personal som sett, eller blivit uppmärksammas på, en kränkning samtalar med det barn som upplever sig kränkt
- Samma personal samtalar också med den som har, eller eventuellt har, kränkt. Ta den vuxne åt sidan och påpeka det olämpliga beteendet (Hur tänkte du?)
- Personalen informerar förskolechef
- Samma personal dokumenterar tillsammans med förskolechefen händelsen på vår kommungemensamma blankett "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling"
- Förskolechefen har samtal med den personal som kränkt eller eventuellt har kränkt barnet
- Förskolechefen informerar och anmäler i sin tur till huvudman
- Förskolechefen informerar vårdnadshavare
- Förskolechef gör tillsammans med den personal som kränkt en handlingsplan
- Förskolechefen följer upp ärendet med barnet och vårdnadshavarna

Om handlingsplanen inte följs kontaktas verksamhetschef och personalenhet

Rutiner för uppföljning

Personal på avdelningen följer upp ev. händelser.

Vid behov kan diskussioner föras i lagledargrupp.

Förskolechef ansvarar för utredning och åtgärder i de ovannämnda fallen.

Rutiner för dokumentation

Vi använder oss av blanketten "Handläggning av ärenden rörande diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling"

Berörd personal är ansvarig för att dokumentation utförs och att förskolechefen informeras.

Förskolechef anmäler till huvudman i formuläret "Anmälan om kränkande behandling"

Ansvarsförhållande

All personal på förskolan är ansvarig för arbetet om ett barn kränks av andra barn.

Förskolechefen ansvarar för kontakter med övriga aktörer t.ex. IFO, Polis och BUP.

Förskolechefen är ansvarig för arbetet om ett barn kränks av någon i personalen.